

Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego „Wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniającego rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/1938 dotyczące środków zapewniających bezpieczeństwo dostaw gazu ziemnego oraz rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 715/2009 w sprawie warunków dostępu do sieci przesyłowych gazu ziemnego”

(COM(2022) 135 final – 2022/0090 (COD))

(2022/C 323/22)

Sprawozdawca generalny: **Marcin NOWACKI**

Wniosek o konsultację	Parlament Europejski, 4.4.2022 Rada Unii Europejskiej, 4.4.2022
Podstawa prawna	Art. 194 ust. 2 i art. 304 TFUE
Sekcja odpowiedzialna	Sekcja Transportu, Energii, Infrastruktury i Społeczeństwa Informacyjnego
Data przyjęcia na sesji plenarnej	18.5.2022
Sesja plenarna nr	569
Wynik głosowania	
(za/przeciw/wstrzymało się)	160/1/3

1. Wnioski i zalecenia

1.1. EKES potępia nieuzasadnioną i niesprowokowaną inwazję rządu Rosji na Ukrainę i wyraża solidarność z narodem ukraińskim oraz wzywa do zdecydowanych działań zarówno na szczeblu unijnym, jak i krajowym – w duchu jedności w tym dramatycznym czasie. Rosyjska agresja wywołała globalny kryzys geopolityczny, który wywiera rosnący w szybkim tempie wpływ na UE. Zależność od energii pierwotnej z państw trzecich stała się bezpośrednim zagrożeniem dla bezpieczeństwa i stabilności UE.

1.2. EKES zdecydowanie popiera wniosek dotyczący rozporządzenia, z zadowoleniem przyjmuje decyzję o zastosowaniu procedury przyspieszonej i pochwała szybką reakcję instytucji europejskich⁽¹⁾ ⁽²⁾. Posiadanie dobrze wypełnionych magazynów gazu odgrywa kluczową rolę w zapewnieniu bezpiecznej zimy (2022/2023) oraz stanowi zabezpieczenie przed gwałtownymi wzrostami cen, chroni Europejczyków przed ubóstwem energetycznym i gwarantuje konkurencyjność europejskich przedsiębiorstw. Komitet zauważa, że w obecnej sytuacji koszty zaniechania działań znacznie przekroczyłyby koszty środków krótkoterminowych przewidzianych przez Komisję.

1.3. Komitet wzywa instytucje do wprowadzenia krótkoterminowego instrumentu inwestycyjnego, który poprawi niezależność energetyczną UE, oraz podkreśla, że samo przyspieszenie realizacji istniejących planów nie wystarczy do zagwarantowania bezpieczeństwa energetycznego Europy.

1.4. Współpraca z państwami trzecimi jest środkiem uzupełniającym inwestycje w nową infrastrukturę, co zwiększy bezpieczeństwo energetyczne Europy. EKES wzywa Radę i Parlament do rozważenia wykorzystania instalacji magazynowania gazu w sąsiadujących państwach trzecich, co wniesie wartość dodaną w zapewnienie bezpieczeństwa dostaw, zwłaszcza w Ukrainie.

1.5. Komitet popiera plan napełniania magazynów gazu z uwzględnieniem rozmiarów magazynów, zużycia w kraju oraz zdolności instalacji magazynowych do obsługi innych krajów w regionie, tak aby uniknąć nierównomiernego podziału obciążeń w wymiarze regionalnym.

(1) <https://www.europarl.europa.eu/news/pl/press-room/20220405IPR26703/meps-back-urgency-procedure-to-refill-gas-reserves-before-next-winter>

(2) https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/pl/QANDA_22_1937

1.6. Komitet zauważa, że ostateczna decyzja w sprawie obowiązkowej certyfikacji operatorów magazynów gazu zajmie kilka lat ze względu na możliwość odwołania się do sądów krajowych. W związku z tym zaleca wprowadzenie mechanizmu wczesnego wdrażania, który pozwoli krajowym organom regulacyjnym na rozpoczęcie prac przygotowawczych, zanim rozporządzenie zacznie w pełni obowiązywać.

2. Uwagi ogólne

2.1. W ostatnich miesiącach „brak równowagi na rynku gazu spowodował gwałtowny wzrost jego cen”⁽³⁾. W sezonie grzewczym, który właśnie dobiega końca, poziom napełnienia magazynów w UE był znacznie niższy od poziomu z poprzednich lat, z różnicą ponad 20 punktów procentowych w porównaniu z rokiem 2020 i prawie 30 punktów procentowych w porównaniu z rokiem 2019.

Tabela

Porównanie poziomów napełnienia w Europie

	2019	2020	2021
Luty	51,98 %	71,19 %	50,85 %
Lipiec	73,31 %	80,71 %	47,84 %
Październik	96,92 %	94,62 %	74,93 %
Grudzień	94,23 %	87,68 %	67,21 %

Źródło: Reuters⁽⁴⁾.

2.2. Całkowita pojemność podziemnych magazynów w UE wynosi 101,1 mld m³ i jest rozłożona na 160 obiektów w 18 państwach członkowskich⁽⁵⁾. Około 10 % całkowitej pojemności europejskich podziemnych magazynów gazu⁽⁶⁾ posiada Gazprom, który ma wpływ na prawie jedną trzecią wszystkich magazynów gazu w Niemczech, Austrii i Niderlandach⁽⁷⁾.

2.3. Komisja zauważyła, że wskaźnik napełnienia magazynów należących do Gazpromu był znacznie poniżej średniej⁽⁸⁾. W październiku 2021 r. w krajach, w których Gazprom nie posiada własnych magazynów, takich jak Francja i Włochy, poziom zapasów gazu w magazynach osiągnął stan zbliżony do normalnego dla tej pory roku. Niemniej jednak według danych Gas Infrastructure Europe należący do Gazpromu magazyn gazu ziemnego Rehden w Niemczech, który odpowiada za prawie jedną piątą pojemności magazynowej kraju, był wypełniony w mniej niż 10 % od momentu zapełnienia w październiku 2019 r. Obiekt Haidach w Austrii, również zarządzany przez Gazprom i będący jednym z największych podziemnych magazynów w Europie Środkowej, został zapełniony zaledwie w 20 %⁽⁹⁾.

2.4. W świetle postępowania Gazpromu stało się jasne, że europejski rynek energii może znajdować się pod niewłaściwym wpływem państw trzecich i że konieczne jest poczynienie zdecydowanych kroków w celu przeciwdziałania temu zjawisku. W związku z tym Komitet popiera plan napełniania magazynów gazu gazem innym niż rosyjski.

2.5. Niezależnie od środków zaproponowanych w rozporządzeniu bezpieczeństwo energetyczne UE można poprawić poprzez usunięcie ograniczeń w przesyłce gazu i handlu gazem między państwami członkowskimi, a także tymczasowe wznowienie wydobywania z niewykorzystanych (porzuconych) zasobów w UE. Bezpieczeństwo energetyczne i stabilność cen energii w UE można poprawić jeszcze bardziej dzięki wspólnym zakupom gazu.

⁽³⁾ Uzasadnienie do wniosku dotyczącego rozporządzenia.

⁽⁴⁾ <https://www.reuters.com/business/energy/europe-would-struggle-refill-gas-storage-without-russian-supplies-2022-03-30/>

⁽⁵⁾ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/pl/QANDA_22_1937

⁽⁶⁾ <https://www.martenscentre.eu/blog/how-gazprom-manipulated-the-eu-gas-market/>

⁽⁷⁾ <https://www.ft.com/content/576a96f7-e41d-4068-a61b-f74f2b2d3b81>

⁽⁸⁾ https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/E-9-2021-004781-ASW_PL.html

⁽⁹⁾ <https://www.ft.com/content/576a96f7-e41d-4068-a61b-f74f2b2d3b81>

3. Uwagi szczegółowe

3.1. Obowiązkowe cele i trajektoria napełniania

3.1.1. EKES popiera wniosek Komisji dotyczący celów w zakresie obowiązkowego napełniania. Celów wyznaczonych w rozporządzeniu nie można postrzegać jako nadmiernych. Niemniej, aby uniknąć dalszego wzrostu cen energii, Komitet zdecydowanie zaleca, aby wyznaczonych celów już bardziej nie zwiększać.

3.1.2. Bez uszczerbku dla jakości rozporządzenia wspólna i skuteczna polityka magazynowania gazu nie może w praktyce się powieść bez solidnych systemów przesyłowych. Aby zwiększyć odporność Europy w perspektywie długoterminowej, kluczowe znaczenie ma inwestowanie w infrastrukturę, m.in. w infrastrukturę przystosowaną do wodoru, zwłaszcza w połączenia wzajemne i instalacje magazynowania. Komitet wzywa instytucje do wprowadzenia krótkoterminowego instrumentu inwestycyjnego, który poprawi niezależność energetyczną UE, oraz podkreśla, że samo przyspieszenie realizacji istniejących planów nie wystarczy do zagwarantowania bezpieczeństwa energetycznego Europy.

3.1.3. Jeżeli państwo członkowskie nie może osiągnąć docelowego poziomu napełnienia z powodu określonych parametrów technicznych, informuje o tym Komisję do dnia 1 listopada oraz podaje przyczyny opóźnienia. Zdaniem EKES-u listopadowy termin na powiadomienie o opóźnieniu jest zbyt późny. Listopad jest już w pełni sezonu grzewczego, a opóźnienia w którymkolwiek z państw członkowskich mogą zagrozić wysiłkom europejskim i spowodować gwałtowny wzrost cen. Dlatego EKES zaleca, aby termin powiadomienia o opóźnieniu przesunąć najpóźniej na październik. Jednocześnie należy zachęcać państwa członkowskie, aby spełniły obowiązkowe cele tak szybko, jak to będzie technicznie możliwe, a nie do grudnia.

3.1.4. Jednocześnie podkreśla znaczenie współpracy ze Wspólnotą Energetyczną i wzywa Komisję, Radę i Parlament do rozważenia wykorzystania instalacji magazynowania gazu w sąsiadujących państwach trzecich, co wniesie wartość dodaną w zapewnienie bezpieczeństwa dostaw, zwłaszcza w Ukrainie.

3.1.5. Współpraca z państwami trzecimi jest środkiem uzupełniającym inwestycje w nową infrastrukturę w celu szybkiego zapewnienia odpowiedniego poziomu magazynowania gazu, w związku z czym należy nadać jej wysoki priorytet.

3.2. Wdrażanie, monitorowanie i egzekwowanie

3.2.1. EKES z zadowoleniem przyjmuje fakt, że wprowadzeniu obowiązkowych celów towarzyszy wprowadzenie skutecznych środków wdrażania, monitorowania i egzekwowania ze strony państw członkowskich oraz Komisji Europejskiej.

3.2.2. Jednocześnie EKES odnotowuje brak jasności co do odpowiedzialności za nieprzebranie przewidzianych obowiązków. Ponieważ operatorzy magazynowania gazu nie są wolni od wpływów państw trzecich, EKES jest zdania, że ciężar prawny powinien spoczywać na państwach członkowskich. Ponadto wzywa do uzupełnienia rozporządzenia o zestaw skutecznych sankcji, które Komisja może nałożyć na państwa członkowskie niewywiązujące się z obowiązków.

3.2.3. W art. 6a ust. 8 wprowadza się zmianę polegającą na dodaniu wytłuszczonego tekstu: W przypadku znacznego i trwałego odchylenia od trajektorii napełniania **lub od celu dotyczącego napełnienia** należy zastosować następujące środki: Cel dotyczący napełnienia należy ponownie rozważyć w procesie napełniania magazynu w świetle obiektywnych okoliczności. Zgodnie z powyższym należy zmienić art. 6c dotyczący sprawiedliwego podziału obciążeń.

3.2.4. EKES zauważa znaczne rozszerzenie kompetencji Komisji i pozytywnie ocenia fakt, że jest ono ograniczone w czasie.

3.3. Zachęty finansowe dla uczestników rynku

EKES popiera zwolnienia z taryf przesyłowych w punktach wejścia i wyjścia magazynu. Z drugiej strony podkreśla wzrost inflacji i potencjalne skutki wprowadzenia dodatkowych zachęt finansowych i pomocy publicznej dla uczestników rynku. Zaleca ponowną ocenę wykorzystania istniejących funduszy UE, zwłaszcza krajowych planów odbudowy i odporności, w celu dostosowania ich do obecnej sytuacji, tak by część środków można było przeznaczyć na te cele.

3.4. Mechanizm podziału obciążeń

3.4.1. EKES zauważa, że nierównomierny podział obowiązków w odniesieniu do wypełnienia magazynów jest wysoce problematyczny. Wzywa Komisję do uzupełnienia rozporządzenia o plany dla poszczególnych państw członkowskich z uwzględnieniem rozmiarów magazynów, zużycia w kraju oraz zdolności instalacji magazynowych do obsługi innych krajów w regionie, tak aby uniknąć nierównomiernego podziału obciążeń, ryzyka i kosztów. EKES obawia się, że brak dobrej koordynacji może mieć ogromny wpływ na regionalny rynek gazu.

3.4.2. Można by przyjąć regionalne podejście do wdrażania rozporządzenia. Na przykład obiekt Inčukalns można uznać za magazyn gazu ziemnego w regionie Morza Bałtyckiego i Finlandii z lokalizacją na Łotwie.

3.5. Obowiązkowa certyfikacja operatorów systemów magazynowych

3.5.1. EKES popiera obowiązkową certyfikację operatorów systemów magazynowania. Zauważa jednak, że biorąc pod uwagę możliwość odwołania się od negatywnej decyzji w sprawie certyfikacji, ostateczna decyzja pozbawiająca licencji operatorów instalacji magazynowania – w zależności od szybkości postępowania sądowego w danym kraju – zapadłaby dopiero po wielu latach. Dlatego obowiązkowa certyfikacja operatorów systemów magazynowania jest instrumentem, który poprawi bezpieczeństwo energetyczne UE w perspektywie długoterminowej, a nie krótkoterminowej.

3.5.2. W związku z tym Komitet zaleca wprowadzenie mechanizmu wczesnego wdrażania, który pozwoli krajowym organom regulacyjnym na rozpoczęcie prac przygotowawczych, zanim rozporządzenie zacznie w pełni obowiązywać.

3.5.3. W związku z powyższym Komitet wzywa Komisję do jak najszybszego przedstawienia wytycznych dotyczących procedur certyfikacji, aby umożliwić krajowym organom regulacyjnym dokonanie oceny w odpowiednim czasie. Jednocześnie podkreśla znaczenie wytycznych Komisji dla spójnego stosowania rozporządzenia we wszystkich państwach członkowskich, a ostatecznie dla powodzenia polityki magazynowania gazu.

Bruksela, dnia 18 maja 2022 r.

Christa SCHWENG
Przewodnicząca
Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego
